

C# Forme, windows kontrole

Na početku, kada su se pojavile prve verzije Windowsa, programiranje Windows aplikacija je bilo veoma teško i dostupno samo odabranim profesionalcima. Pojavom vizualnih alata i takozvanog RAD (Rapid Application Development – rapidni razvoj aplikacija) sistema, kreiranje ovakvih aplikacija je značajno pojednostavljeno i postalo je dostupno širokom krugu programera. Svi elementi koji se koriste u programiranju Windows aplikacija su "prefabrikovani" - stoje nam na raspolaganju sa svojom paletom svojstava, metoda i događaja u vidu gotovih klasa. Nama samo ostaje da ih organizujemo na način koji nam je potreban, postavimo im odgovarajuća svojstva i napišemo kod kao odgovor na akcije korisnika – događaji klasa.

Na vrhu hijerarhije elemenata je sama aplikacija, odnosno objekt Application.

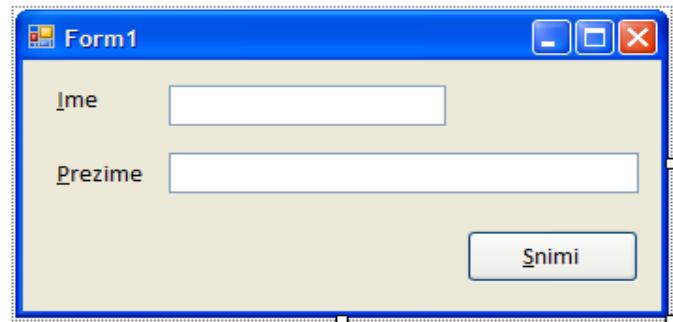
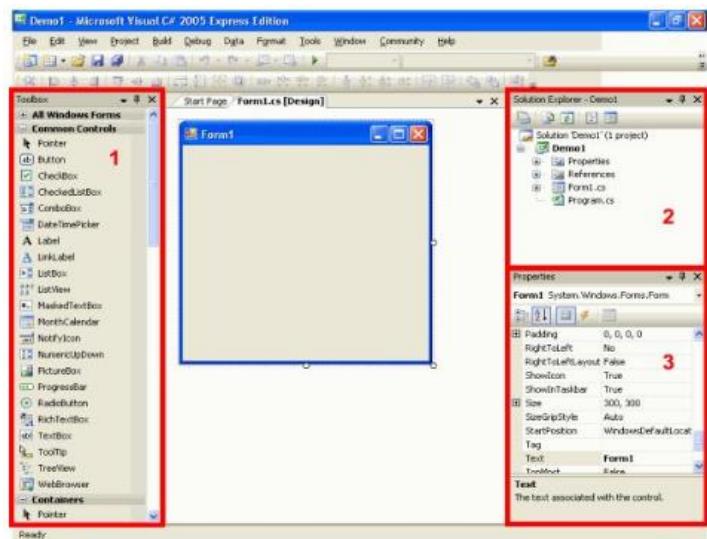
Ispod njega se nalazi bar jedna, a obično i više Windows formi. Svaka od njih sadrži standardne elemente korisničkog interfejsa Windowsa koje nazivamo **kontrole**. Svakom korisniku Windowsa su poznati ovi elementi u koje spadaju **komandna dugmad, liste, padajuće liste, izbor opcija, meniji i tako dalje**.

Svaka Windows aplikacija se sastoji najmanje od jedne forme (formulara), međutim najčešće ih ima nekoliko, pa čak i nekoliko desetina u složenijim aplikacijama. Jasno je da treba naučiti načine kako programski otvoriti i zatvoriti željenu formu, kao i načine postavljanja osobina forme.

Osnove svake windows aplikacije predstavljaju **forme (eng. forms)** koji se po potrebi otvaraju i zatvaraju, zavisno od toka i logike korisničkog okruženja. Na svakoj formi se nalazi više objekata koji predstavljaju korisnički interfejs – windows kontrole. Osnovno za svaku kontrolu je svojstvo Name koje predstavlja njen jedinstveni identifikator u okviru forme na kome se nalazi. Ovo znači da na jednoj formi ne možemo imati dvije ili više kontrola koje se isto zovu.

Komandno dugme ili samo dugme (button), predstavlja najočigledniju i verovatno najjednostavniju kontrolu. Omogućava korisniku da klikom na njega pokrene odgovarajuću akciju – segment programskog koda.

Ključno svojstvo dugmeta je svojstvo **Text** kojim se postavlja natpis na njemu. Generalno, svaka kontrola koja na sebi posjeduje neki natpis ima svojstvo Text.

Labela (label) daje mogućnost prikaza teksta na formularu koji može biti samostalan, ali se obično vezuje za neku drugu kontrolu i na taj način opisuje njenu značenje. Najčešće se postavlja uz TextBox kontrolu.

TextBox kontrola koja omogućava korisniku da unese podatke koji se dalje koriste u aplikaciji. Relativno složena kontrola koja se veoma često koristi prilikom građenja korisničkog okruženja. Omogućava unos teksta u jednoj ili više linija.

MessageBox predstavlja standardni dijalog za poruke u Windowsu. Metoda **Show** prikazuje ovaj dijalog sa ulaznim parametrom koji predstavlja tekst koji treba prikazati.

CheckBox kontrola

Ova kontrola omogućava korisniku da markira ili demarkira neku opciju. Ako imamo više CheckBox kontrole na formularu, one su međusobno nezavisne – mogu se proizvoljno markirati ili demarkirati. Ključno svojstvo ove kontrole je svojstvo **Checked** koje može imati dvije vrijednosti - **True** (da) i **False** (ne).

Radio Button kontrola

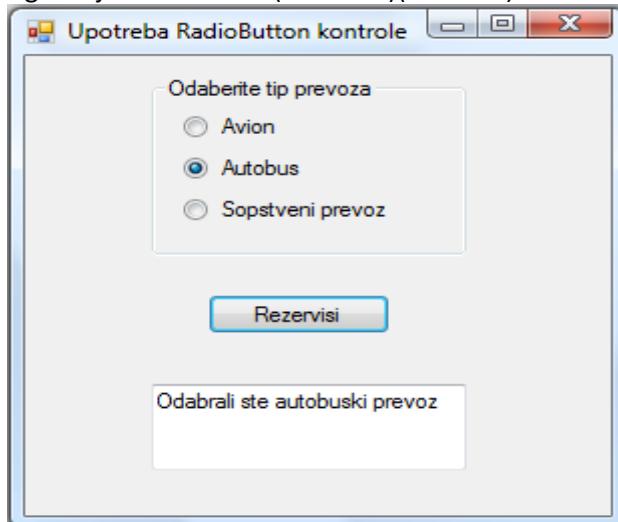
Ova kontrola je slična **CheckBox** kontroli, ali u ovom slučaju možemo markirati samo jednu kontrolu u okviru iste grupe. Otud i naziv "radio dugme", sjetite se starih radio aparata gdje se preko mehaničkih dugmadi birao frekventni opseg. Pritiskom na bilo koje dugme, prethodno uključeno se isključuje – samo jedno može biti upaljeno. Pod grupom radio dugmića se smatraju svi koji su postavljeni na isti **kontejner** kontrola. Očigledni kontejner kontrola je formular, ali ih ima još nekoliko na raspaganju.

List Box kontrola

Ovo je složenija kontrola, koja se sastoji od više stavki. Na primer, može predstavljati listu predmeta u školi. Korisnik može izabrati predmet i na primer upisati ocjene i slično.

Zadatak:

Napraviti windows aplikaciju, koja će imati jednu formu sa tri radio dugmeta, smještenih u jedan group box, zatim jedno dugme i jedan text box (multiline)(*Slika 1.1*):

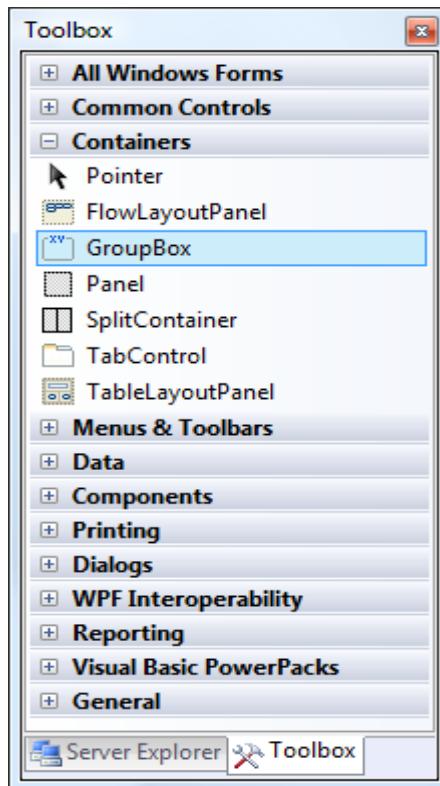

Slika 1.1: Izgled programa

Pritiskom na dugme "Rezervisi", u text box-u se ispisuje odgovarajuća poruka korisniku. Samo jedno radio dugme u jednom trenutku može biti selektovano.

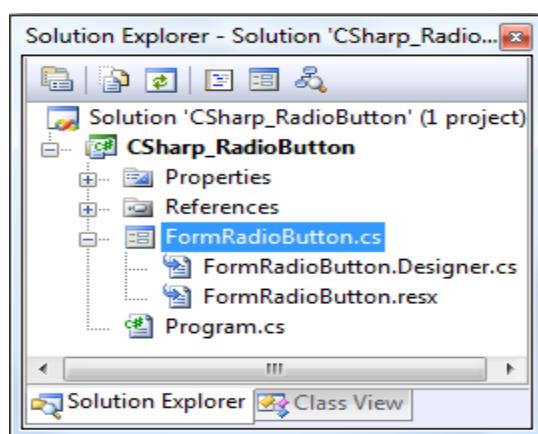
Rješenje:

Radio dugmad se dodaju na formu direktnim prevlačenjem iz toolbox-a. Pre toga, neophodno je da se na formu postavi **GroupBox** kontrola, a tek onda u nju da se smjeste radio dugmad. GroupBox se dodaje prevlačenjem iz toolbox-a, i to iz grupe "**Containers**" (*Slika 1.2*):

Slika 1.2: Mjesto GroupBox-a u okviru Toolbox-a

Prozor Solution Explorer-a treba da izgleda kao na narednoj slici (*Slika 1.3*):

Slika 1.3: Solution Explorer

Kod za dugme “Rezervisi”:

```
private void buttonRezervisi_Click(object sender, EventArgs e)
{
    // brisanje sadrzaja text box-a
    textBox1.Clear();
    // property Checked radio dugmeta vraca true, ako je ono cekirano
    // ili false, ako nije cekirano
    if (radioButtonAvion.Checked)
        textBox1.Text = "Odabrali ste avionski prevoz";
    else if (radioButtonAutobus.Checked)
        textBox1.Text = "Odabrali ste autobuski prevoz";
    else if (radioButtonSopstveni.Checked)
        textBox1.Text = "Odabrali ste sopstveni prevoz";
    else
    {
        // u slucaju da nista nije cekirano
        MessageBox.Show("Odaberite tip prevoza");
        return;
    }
}
```